

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Terveystenhoitajakoulutus

Annele Heikura
Jenna Tuhkanen

KUNNIOITA ITSEÄSI JA MUITA
Seksuaalikasvatustunti yläkoulun pienluokille

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2020

KEHITTÄMISTYÖ
Huhtikuu 2020
Terveydenhoitajakoulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijät
Annele Heikura ja Jenna Tuhkanen

Nimeke
Kunnioita itseäsi ja muita – Seksuaalikasvatustunti yläkoulun pienluokille

Toimeksiantaja
Siun sote, kouluterveydenhuolto

Tiivistelmä

Seksuaalikasvatus on seksuaali- sekä lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä korjaavaa työtä.

Tämän kehittämistyön toimeksiantaja oli Siun soten kouluterveydenhuolto. Tarkoituksena oli nuorten seksuaaliterveyden edistäminen. Tavoitteena oli lisätä Lyseon yläkoulun pienluokkien tietoisuutta turvataidoista, omista rajoista, itsensä kunnioittamisesta ja sosiaalisesta mediasta. Tehtävänä oli suunnitella ja toteuttaa pienluokille eli noin 20 oppilaalle yksi yhteinen 45 minuutin oppitunti kyseisistä aihepiireistä.

Palautteen perusteella noin puolet oppilaista koki oppineensa jotain uutta turvataidoista ja puolet ei. Sosiaalisen median vaikutuksista uutta koki oppineensa hieman alle puolet. Suurin osa oppilaista koki oppitunnin mieleiseksi. Opettajan mukaan oppituntimme täydensi hyvin heidän aiempia seksuaaliterveyteen liittyviä oppitunteja.

Kieli
suomi

Sivuja 23
Liitteet 4
Liitesivumäärä 10

Asiasanat

seksuaaliterveys, seksuaalikasvatus, turvataidot, seksuaalioikeudet

DEVELOPMENT ASSIGNMENT
April 2020
Degree Programme in Public Health
Nursing
Tikkarinne 9
FI 80200 JOENSUU
FINLAND
Tel +358 13 260 600

Authors
Annele Heikura and Jenna Tuhkanen

Title
Respect Yourself and Others – A Sexual Education Lesson for Small-Group Pupils in Upper Comprehensive School
Commissioned by
Siun sote, School Health Care

Abstract

Sexual education is about promoting sexual as well as reproductive health. Sexual and reproductive health are an important part of human well-being. Risks related to sexual behavior and can be prevented and addressed through sexual education.

This thesis was commissioned by Siun sote School Health Care Services. The purpose of this thesis was to promote the sexual health in young people. The aim was to raise awareness of safety skills, boundaries, self-respect and social media among small-group pupils at Lyseo Comprehensive school. The assignment was to plan and carry out one 45-minute long lesson on these topics for 20 small-group pupils.

Based on the feedback, about half of the pupils reported that they had learned something new about safety skills and half had not. Slightly less than half of them though that they had learned something new about the impact of social media. A majority of the pupils found the lesson enjoyable. According to the teacher, the lesson complemented their previous lessons in sexual health well.

Language

Finnish

Pages 23

Appendices 4

Pages of Appendices 10

Keywords

sexual health, sexual education, safety skills, sexual rights

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Seksuaaliterveys.....	6
2.1	Seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet	6
2.2	Seksuaaliterveyden edistäminen	7
2.3	Kouluterveydenhoitaja seksuaaliterveyden edistäjänä	9
3	Seksuaalikasvatus	10
3.1	Seksuaalikasvatus käytännössä	10
3.2	Turvataitokasvatus.....	12
3.3	Sosiaalinen media osana seksuaalikasvatusta	13
4	Kehittämistyö tarkoitus, tavoite ja tehtävä	15
5	Kehittämistyön toteutus.....	15
5.1	Toiminnallinen kehittämistyö.....	15
5.2	Lähtötilanteen kartoitus.....	16
5.3	Toimintaympäristön ja kohderyhmän kuvaus.....	16
5.4	Oppitunnin suunnitelma ja toteutus.....	17
5.5	Oppitunnin arviointi ja palaute.....	18
5.6	Kehittämistyön prosessi.....	19
6	Pohdinta.....	20
6.1	Kehittämistyön prosessin arviointi/tarkastelu	21
6.2	Kehittämistyön eettisyys ja luotettavuus	21
6.3	Ammatillinen kasvu	22
6.4	Kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet	23
	Lähteet.....	24

Liitteet

Liite 1	Seksuaalioikeudet
Liite 2	Tuntisuunnitelma
Liite 3	Prezi-esitelmä oppitunnille
Liite 4	Palautelomake

1 Johdanto

Seksuaalikasvatus on seksuaali- sekä lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä korjaavaa työtä. Seksuaalikasvatus voi olla virallista eli virallisen opetuksen järjestäjän toimintaa tai niin sanotusti epävirallista eli kodin ja vanhempien tekemää kasvatustyötä. Seksuaalikasvattajien yhteistyö on tärkeää ja ne täydentävät toisiaan. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Suomessa nuorten seksuaaliterveys on yleisesti ottaen hyvä ja sen kehitystä pidetään positiivisena. Hyvän seksuaaliterveyden toteutuminen vaatii usean osa-alueen onnistumista. Nuoret tarvitsevat seksuaalikasvatusta ja nuorisolle ystävällisiä terveystalveluita. Yhteiskunnan tulee varmistaa, että nuorilla on samat mahdollisuudet huolehtia seksuaaliterveydestään huolimatta sosioekonomisista tai kulttuurillisista eroista. Nuorisotyöllä ja kolmannella sektorilla on merkittävä rooli niille nuorille, jotka eivät opiskele. (Kuortti & Halonen 2018.) Kouluissa luotettavalla ja helposti lähestyttävältä kouluterveydenhoitajalta saa yksilöllistä ja henkilökohtaista neuvontaa, mikä rohkaisee muitakin oppilaita terveydenhoitajan vastaanotolle. Oppilaille on tärkeää, että heillä on joku paikka, minne mennä keskustelemaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Näin terveydenhoitaja lisää seksuaalikasvatuksen vaikuttavuutta. (Väestöliitto 2012, 94, 252.)

Olemme tehneet osana sairaanhoitajaopintoja seksuaalisuuteen liittyvän opin- näytetyön keväällä 2019, ja päätimme jatkaa samalla teemalla kehittämistyötämme terveydenhoitajaopinnoissamme. Tämän kehittämistyön toimeksiantaja on Siun soten kouluterveydenhuolto. Tarkoituksena on nuorten seksuaaliterveyden edistäminen. Tavoitteena on lisätä Lyseon yläkoulun pienluokkien tietoisuutta turvataidoista, omista rajoista, itsensä kunnioittamisesta ja sosiaalisesta mediasta. Tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa kahdelle pienluokalle eli noin 20 oppilaalle yksi yhteinen 45 minuutin oppitunti kyseisistä aihepiireistä.

2 Seksuaaliterveys

Maailman terveysjärjestö määrittelee seksuaaliterveyden fyysiseksi, tunteelliseksi, henkiseksi ja sosiaalseksi hyvinvoinnin tilaksi yhteydessä seksuaalisuuteen, mikä ei ole pelkästään tautien, toimintahäiriöiden tai heikkouden puuttumista. Positiivinen ja kunnioittava lähestymistapa seksuaalisuuteen ja seksuaalisuhteisiin kuuluvat seksuaaliterveyteen, kuten myös mahdollisuus nautinnollisiin ja turvallisiin seksuaalikokemuksiin ilman pakkoa, syrjimistä ja väkivaltaa. Kaikkien ihmisten seksuaalisia oikeuksia on kunnioitettava, suojeltava ja toteutettava, jotta seksuaaliterveys saavutettaisiin. (World Health Organization 2006.) Seksuaalisuus koetaan eri tavoin elämän eri vaiheissa ja se on nautinnollinen ja olennainen osa jokaisen elämää. On tutkittu, että positiivisilla ja kunnioittavilla ihmissuhteilla on suojaavia tekijöitä ihmisten terveyteen ja seksuaalisuus itsessään täyttää sellaisia henkilökohtaisia, lisääntymiseen ja sosiaalisuuteen liittyviä tarpeita, jotka vaikuttavat ihmisen käyttäytymiseen ja terveyteen. (Satcher, Hook III & Coleman 2015.)

2.1 Seksuaalisuus ja seksuaalioikeudet

Seksuaalisuus on kehittyvä, kasvava ja moninainen ulottuvuus (Mielenterveys-talo 2020). Maailman terveysjärjestö määrittelee seksuaalisuuden keskeiseksi osaksi ihmisyyttä koko elämän ajan, mikä sisältää sukupuolen, sukupuoli-identiteetit ja -roolit, seksuaalisen suuntautumisen, eroottisuuden, nautinnon, läheisyyden ja lisääntymisen. Seksuaalisuus koetaan ja ilmaistaan ajatuksien, fantasioiden, toiveiden, vakaumusten, asenteiden, arvojen, käyttäytymisen, käytännöiden, roolien ja suhteiden kautta. Kaikkien näiden asioiden kautta seksuaalisuutta ei välttämättä koeta tai ilmaista, mutta seksuaalisuuteen kuuluvat kaikki nämä osa-alueet. Seksuaalisuuteen vaikuttavat biologisten, psykologisten, sosiaalisten, taloudellisten, poliittisten, kulttuuristen, oikeudellisten, historiallisten, uskonnollisten ja henkisten tekijöiden vuorovaikutus. (World Health Organization 2006.)

Ihmisen suhtautumiseen seksuaalisuuteen, seksiin ja ihmissuhteisiin vaikuttaa erilaisista tilanteista ja muista ihmisistä saadut kokemukset ja tunteet. Jokaiselle rakentuu tapa ajatella, puhua ja nähdä seksuaalisuuteen liittyvät asiat tietynlaisina ja nämä koostuvat mm. lapsuudesta saaduista malleista, kavereiden asenteista ja median luomista käsityksistä. Kulttuuri vaikuttaa käsityksiin normaalista ja epänormaalista seksuaalisuudesta, mutta jokainen voi muuttaa omia käsityksiään, korjata niitä tai pitää kiinni omistaan. Jokaisella on omanlaisensa ruumis, kokemukset, tunteet ja ajatukset. (Ruuhilahti, Bildjuschkin & Marttinen 2019, 1.) Seksuaalisuus on osa ihmisen minuutta ja se sisältää käsityksen millaisia me itse olemme. Tähän vaikuttaa muun muassa se, millaisia vuorovaikutuksia meillä on ollut muiden ihmisten kanssa, miten meitä on kosketettu ja millaisia rooleja meillä on. (Mielenterveystalo 2020.)

Ihmisoikeuksien toteutuminen on sidoksissa seksuaaliterveyden toteutumiseen. Nykyisten ihmisoikeuksien soveltaminen seksuaalisuuteen ja seksuaaliterveyteen ovat seksuaalioikeuksia (Liite 1). Ne suojaavat ihmisten oikeuksia toteuttaa ja ilmaista seksuaalisuuttaan sekä nauttia seksuaaliterveydestä huomioimalla samalla muiden oikeudet. (World Health Organization 2006; Väestöliitto 2020.) Seksuaalioikeuksilla tarkoitetaan oikeutta päättää omasta kehostaan ja omaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Seksuaalioikeudet kuuluvat seuraavasti: oikeus omaan seksuaalisuuteen, oikeus tietoon seksuaalisuudesta, oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi, oikeus seksuaaliterveyspalveluihin, oikeus tasa-arvoon ja syrjimättömyyteen, oikeus yksityisyyteen ja oikeus vaikuttaa. (Naistalo 2018.)

2.2 Seksuaaliterveyden edistäminen

Suomessa nuorten seksuaaliterveys on yleisesti ottaen hyvä ja sen kehitystä pidetään positiivisena. Hyvän seksuaaliterveyden toteutuminen vaatii usean osa-alueen onnistumista. Nuoret tarvitsevat seksuaalikasvatusta ja nuorisolle ystävällisiä terveyspalveluita. Yhteiskunnan tulee varmistaa, että nuorilla on samat mahdollisuudet huolehtia seksuaaliterveydestään huolimatta sosioekonomisista tai kulttuurillisista eroista. Nuorisotyöllä ja kolmannella sektorilla on merkittävä rooli niille nuorille, jotka eivät opiskele. (Kuorti & Halonen 2018.)

Jokaiselle opetetaan omien rajojen tuntemista ja turvataitoja jo lapsuudessa, mikä ennaltaehkäisee seksuaalista väkivaltaa. Nuoruudessa esim. Kouluilla on iso rooli oikean tiedon antamisessa ja asenteiden muokkaamisessa. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa terveystarkastuksissa tulee ammattilaisen ottaa seksuaalisuuteen liittyvät asiat puheeksi. Tästä syystä nuorten parissa työskentelevien ammattilaisten tulisi kouluttautua käsittelemään arkaluonteisiakin asioita. Terveystarkastuksen ja lääketieteen peruskoulutuksessa tulee olla seksuaalisuuteen liittyvää opetusta ja mahdollisuus jatko-opintoihin. Vastuu seksuaalisuuden puheeksi ottamisesta on kuitenkin terveydenhuollon henkilöstöllä. (Kuortti & Halonen 2018.) On vähemmän todennäköistä, että nuorilla on suojaamatonta seksuaalista kanssakäymistä, mikäli ovat he hankkineet erilaisia sosiaalisia taitoja, jotka ovat merkityksellisiä romanttisten ja seksuaalisten suhteiden suhteen. (Schaalma, Abraham, Gillmore, Kok 2004, 259.)

Jotta nuoret eivät kohtaaisi seksuaalista väkivaltaa tai muita riskejä, tulisi heillä olla lämpimät perhesuhteet, yhteisöllistä tukea, arvoja ja kokemusta elämänhallinnasta. Nuorten seksuaaliterveyttä voi parantaa myös itsetuntoa kohottavilla toimilla. Nuorten seksuaaliterveyttä edistää myös hyvinvointikuilun kaventaminen ja eriarvoistumiskehityksen pysäyttäminen. Koulussa tapahtuva seksuaaliopetus on myös olennaisessa roolissa. Nuoret toivovat seksuaaliopetuksen olevan toiminnallista, konkreettista ja kannustavaa itsenäiseen tiedonhakuun, ja sen tulisi olla sellaista, että jokainen nuori kokee sen koskevan itseään. Seksuaaliopetuksen tulee sisältää median kriittistä tarkastelua, sillä media on monelle nuorelle identiteetin rakentamisen väline ja sen avulla voi löytää vertaisryhmiä. Media kuitenkin lisää usein esim. nuorten ulkonäköpaineita. (Kuortti & Halonen 2018.) Seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyvien sosiaalisten taitojen opettaminen luokkahuoneissa vaatii asiantuntemusta sekä ohjelman suunnittelussa että opettajien tai avustajien opetusta toteuttaessa (Schaalma, Abraham, Gillmore, Kok 2004, 259.)

Seksuaaliterveystilanne on usein parempi niissä yhteiskunnissa, joiden arvot ja asenteet hyväksyvät nuorten seksuaalisuuden. Tämä vaikuttaa mm. opetussisältöihin, terveyspalveluihin ja suhtautumiseen seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuuteen. Nuorten aktiivinen mukaan ottaminen seksuaaliterveyden edistämistyöhön tuo esiin arvokkaita ja uusia näkökulmia ja ideoita. Tehokkaimmin

nuorten seksuaaliterveyteen vaikuttaa laajat toimenpiteet, joissa huomioidaan sekä yksilö ja perhe, että koulu ja yhteiskunta. Nuorten seksuaalisuutta koskeva tutkimus ja tahot, jotka tekevät yhteistyötä nuorten kanssa, ovat avainasemassa oikeiden toimintatapojen löytämiseksi, jotta resurssit voidaan kohdentaa oikein. Nuorten hyvinvointia on totuttu lähestymään yksilö- ja ongelmakeskeisesti, kun parempia tuloksia voitaisiin saada, jos huomio siirrettäisiin yhteisöihin ja hyvinvointiin. Hyvinvoinnin tukeminen tulisi näin ollen huomion pääkohteeksi. Tulevaisuudessa varsinkin mobiililaitteisiin saatavilla sovelluksilla voi olla suuri merkitys nuorten seksuaaliterveyden parantamiseksi. Nuorten oikeutta seksuaaliterveyteen tulisi puolustaa julkisesti ja varsinkin vähemmistöjen oikeuksia tulisi pitää esillä. (Kuortti & Halonen 2018.)

2.3 Kouluterveydenhoitaja seksuaaliterveyden edistäjänä

PoikaS-hankkeen raportin mukaan terveydenhoitajaa pidetään korvaamattomana seksuaalisuuteen liittyvänä tiedonantajana koulumaailmassa. Luotettavalla ja helposti lähestyttävältä kouluterveydenhoitajalta saa yksilöllistä ja henkilökohtaista neuvontaa, mikä rohkaisee muitakin oppilaita terveydenhoitajan vastaanotolle. Oppilaille on tärkeää, että heillä on joku paikka, minne mennä keskustelemaan seksuaalisuuteen liittyvistä asioista. Näin terveydenhoitaja lisää seksuaalikasvatuksen vaikuttavuutta. (Väestöliitto 2012, 94, 252.) Joissakin kouluissa terveydenhoitaja osallistuu seksuaalikasvatukseen, jolloin vastaanotolle meneminen on helpompaa, kun työntekijä tulee oppilaille tutuksi. Kouluterveydenhoitajat voivat itsenäisesti hankkia tietoa esim. Seksuaalisuuden moninaisuudesta, mistä he voivat kertoa oppilaille ja näin lisätä oppilaiden tietoisuutta. (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos 2015, 104, 134.) Kouluterveydenhoitaja ottaa myös seksuaalisuuden puheeksi terveystarkastuksissa. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016, 40.)

3 Seksuaalikasvatus

Seksuaalikasvatus on seksuaalisuuden kognitiivisten, emotionaalisten, sosiaalisten, vuorovaikutteisten sekä fyysisten näkökohtien oppimista. Seksuaalikasvatus alkaa jo varhaislapsuudesta ja jatkuu läpi nuoruuden sekä aikuisuuden. Lasten ja nuorten kohdalla tavoitteena on tukea ja suojella seksuaalista kehitystä. (Klemetti & Raussi-Lehto 2016, 38.) Seksuaalikasvatus on seksuaali- sekä lisääntymisterveyden edistämistä. Seksuaali- ja lisääntymisterveys on tärkeä osa ihmisen hyvinvointia. Seksuaalikasvatuksen keinoin voidaan ehkäistä seksuaaliseen käyttäytymiseen liittyviä riskejä ja tehdä korjaavaa työtä. Seksuaalikasvatus voi olla virallista eli virallisen opetuksen järjestäjän toimintaa tai niin sanotusti epävirallista eli kodin ja vanhempien tekemää kasvatustyötä. Ne täydentävät toisiaan ja seksuaalikasvattajien yhteistyö on tärkeää. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Kaikilla ihmisillä on oikeus seksuaalikasvatukseen sekä tietoon seksuaaliterveydestä. Asetuksessa neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta ohjeistetaan, että alle kouluikäisten lasten, oppilaiden ja opiskelijoiden seksuaalista kypsymistä ja kehitystä tukeva neuvonta tulisi sisällyttää terveysneuvontaan ja terveystarkastuksiin lapsen ja nuoren kehitysvaihetta vastaavasti. Koulussa seksuaalikasvatus on yksi osa terveystieto-oppiainetta. Seksuaalikasvattaja tekee työtä oletuksista vapaana ja normikriittisesti. (Terveyden- ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

3.1 Seksuaalikasvatus käytännössä

Seksuaalikasvatus on ammatillista työtä, jossa on selkeä tavoite ja se toteutetaan vuorovaikutuksessa osallistujien kanssa (Ruuhilahti & Åhman 2016). Seksuaalikasvatus tapahtuu kolmella tasolla. Seksuaalivalistus on suurille joukoille tapahtuvaa tiedon antamista seksuaalisuusasioissa. Viesti on yksisuuntaista, eikä kuulijalle tai lukijalle ole tilaisuutta esittää tarkentavia kysymyksiä tiedon kertojalle. Seksuaaliopetus on pääsääntöisesti pienehkölle joukolle tapahtuvaa opetusta,

esimerkiksi koulun luokassa. Silloin sekä kuulijalla, että puhujalla on mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä ja reflektoida. Seksuaalineuvonta tapahtuu seksuaalineuvontakoulutuksen saaneen ammattihenkilön toteuttamana. Seksuaalineuvonnassa asiakkaana on yleensä yksi tai kaksi henkilöä kerrallaan. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019.)

Seksuaalikasvatuksen standardien mukaan seksuaalikasvatuksessa pitäisi huomioida seuraavat sisällöt: tunteet, seksuaalisuus, ihmissuhteet ja elämäntyyli, seksuaalisuutta määrittävät sosiaaliset ja kulttuuriset tekijät, seksuaalisuus, terveys ja hyvinvointi, seksuaalisuus ja oikeudet, ihmiskeho ja sen kehitys sekä hedelmällisyys ja lisääntyminen (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2019). Seksuaalikasvatuksen kohderyhmänä ovat kaikenikäiset yksilöt, jotka ovat osa erilaisia ryhmiä ja yhteisöjä, ja jotka ovat erilaisissa elämäntilanteissa. Kasvatuksessa täytyy ottaa huomioon osallistujien tarpeet, toivomukset ja ryhmän dynamiikka sekä ottaa huomioon osallistujien ikä. Tavoitteena seksuaalikasvatuksessa on parantaa seksuaaliterveyttä ja -hyvinvointia, voimaantumista, itsevarmuutta ja yhtenäisyyden tunnetta osallistujien kesken. Koulutuksessa käydään läpi, miten löytää apua ja tukea ja mistä voi etsiä lisätietoa. Kaikilla osallistujilla tulee olla mahdollisuus heijastaa omaa seksuaalisuuttaan ja sukupuoltaan, yhteisön normeja ja arvoja ikäistensä näkökulmasta. Seksuaalikasvatus on tiedon ja taidon jakamista dialogin avulla, missä osallistujat ovat aktiivisesti mukana ja vuorovaikuttamassa. Seksuaalikasvatuksen tulee tarjota tarvittaessa tukea, ohjausta ja konsultaatiota. Tällaisen koulutuksen tulee olla interaktiivista ja osallistavaa ja kouluttajalla on vastuu vaalia osallistujien hyvinvointia istuntojen aikana ja tarpeen mukaan jälkeensä. (Ruuhilahti & Åhman 2016.)

Seksuaalikouluttajalla täytyy olla tietoa ja taitoa saavuttaa kaikenikäiset ihmiset eri elämäntilanteista riippumatta ja tarjota heille laajaa, positiivista ja realistista näkökulmaa seksuaalisuudesta. Kouluttajan tulee auttaa kehittämään ja vahvistamaan osallistujien kykyä tehdä hyviä valintoja ja auttaa heitä löytämään oma tapansa ilmaista itseään, samalla tehden mahdolliseksi heijastaa mitä seksuaalisuus on ja mitä se tarkoittaa itselle ja muille. Kouluttajan tulee luoda ympäristö, missä on mahdollista jakaa tietoa, taitoa ja kokemuksia ilman pelkoa tulla leimatuksi tai naurunalaiseksi. Seksuaalikasvattajan ammattimaisuutta osoittaa kyky

olla avoin ja rehellinen sekä rohkeus tunnustaa sekä omien tietojen ja -taitojen rajat että alueet, joihin tarvitaan vielä tukea. (Ruuhilahti & Åhman 2016.)

3.2 Turvataitokasvatus

Turvataitokasvatuksen tarkoituksena on vahvistaa nuoren itsetuntoa ja voimavaroja, kykyä selviytyä haastavistakin tilanteista, lisätä tietoa seksuaalioikeuksista sekä tukea tunnetaitojen kehittymistä. Sen lisäksi, että nuori saa tietoa omista oikeuksistaan, oppii hän myös tunnistamaan väkivallan ja häirinnän eri muotoja. Turvataitokasvatuksella vahvistetaan nuoren keinoja puolustaa itseään väkivaltaalta, häirinnältä ja seksuaaliselta kaltoinkohtelulta. Lisäksi nuoren on kunnioitettava toisten asettamia rajoja omien rajojen hahmottamisen ja puolustamisen ohella. (Aaltonen 2012, 11, 13.) Turvataitokasvatuksen tarkoituksena on myös tukea nuoren ihmissuhteita sekä rohkaista puhumaan vaikeistakin asioista turvallisille aikuisille (Terveysten ja hyvinvoinnin laitos 2020).

Sukupuolinen häirintä määritellään ei-toivotuksi seksuaaliseksi huomioksi, ja se muodostetaan sekä tekijän käyttäytymisestä että uhrin psykologisesta subjektiivisesta käsityksestä (Skoog, Özdemir & Stattin 2015, 318). Sukupuolisia loukkauksia tai sukupuolista häirintää ovat kaikki seksuaalisuuteen liittyvät teot tai sanat, jotka saavat ihmisen tuntemaan olonsa loukatuksi, esim. vastenmielinen koskettelu, seksiin liittyvistä asioista puhuminen vastoin toisen tahtoa, seksuaalisesti vihjailevat kehonliikkeet ja toisen vartaloon liittyvät kommentit. Näitä voi tapahtua missä vain ja keneltä vain. (RFSU 2019a.) Tällaiset teot ja sanat ovat aina yksipuolisia ja ei-toivottuja. Niillä voi olla vahingollisia psykologisia vaikutuksia häirintää kokeneille. (Skoog ym. 2015, 318.) Kukaan ei ole oikeutettu altistamaan toista ihmistä loukkauksille tai sukupuoliselle häirinnälle. Sanojen tai tekojen kohteeksi joutunut henkilö päättää, ovatko ne hyväksyttäviä vai ei. Jokaisella on oikeus sanoa, jos jokin ei tunnu hyvältä, tarkoittipa toinen henkilö pahaa tai ei omilla sanoillaan tai teoillaan. (RFSU 2019a.)

Monet loukkauksien tai sukupuolisen häirinnän kohteeksi joutuneet vähättelevät tapahtunutta, koska he usein ajattelevat käsittäneensä tilanteen väärin tai alkavat kyseenalaistaa omia tuntemuksiaan ja ajattelevat olevansa yliherkkiä, tehneensä jotain väärää tai lähettäneensä vääränlaisia signaaleja. Moni ei uskalla kertoa

tapahtuneesta siinä pelossa, että ongelma pahenee tai toiset sanovat hänen yli-reagoivan. (RFSU 2019a.) Nuori voi kokea häpeää ja nöyryytyksen tunnetta, joka saattaa esiintyä itseinhona tai itsensä vähättelynä. Tämä voi johtaa lopulta masennukseen tai päihteiden liikakäyttöön. (Oinonen & Susineva 2019, 47.)

Omat rajat ovat fyysisiä ja henkisiä rajoja, jotka määrittävät sen, mikä on itselle hyväksi ja mikä ei. Omilla rajoilla myös selvennetään omien resurssien ja voimavarojen rajoja eri tilanteissa. Ihminen tarvitsee jämäkkyyttä määrittääkseen omat itseä suojaavat rajat ja pitääkseen niistä kiinni. Jämäkkyydellä puolustetaan omia näkemyksiä. Omien tarpeiden kuuntelu liittyy myös kykyyn määritellä omat rajat. Kun tietää, mitä tarvitsee ja pystyy toteuttamaan omat tarpeensa, tietää myös, mitä ei tarvitse tai halua. Kun osaa pitää kiinni omista rajoistaan, ei anna toisten helposti loukata itseä fyysisesti tai sanallisesti. Se tarkoittaa myös sitä, ettei itsenkään toimi niin, että heikentäisi omaa hyvinvointiaan. (Suomen Mielenterveys ry 2019.)

3.3 Sosiaalinen media osana seksuaalikasvatusta

Nuorille netinkäyttö on arkipäivää. He osaavat kulkea netissä ja omaksuvat ennakolluulottomasti uusia tapoja käyttää nettiä. Tämä tekee kuitenkin nuorista myös alttiita häirinnälle ja hyväksikäytölle. Virtuaalimaailman vuorovaikutus poikkeaa paljon ”oikeasta elämästä” ja siksi on olennaista, että nuori kehittää omia tietojaan ja taitojaan suojata itseään myös netissä. (Aaltonen 2012, 23-24.) Julkaistessa kuvan, kommentin, videon tai julkaisun sosiaaliseen mediaan, tulee arvioida huolellisesti, vahingoittaako se itseä tai jotakin toista henkilöä nyt tai myöhemmin. Jos tarkoituksena on lähettää sisältöä mikä on tarkoitettu vain tietyn ihmisen nähtäväksi, voi kyseinen sisältö silti lähteä joko vahingossa tai tarkoituksella kiertämään. Esimerkiksi vähäpukaisen tai alastonkuvan lähettäminen seurustelukumppanille voi tuntua sillä hetkellä hyvältä, mutta mitä kuvalle tapahtuu, jos seurustelusuhde päättyy? Kerran nettiin julkaistu asia voi olla vaikea saada poistettua. (Nuortennetti 2019b.)

Kulttuurin luomat mies- ja naisihanteet ovat jatkuva heijastuspinta, johon omaa itseä ja arkitodellisuutta verrataan. Nykykulttuurissa naiskauneusihanteeseen

kuuluvat nuoruus, laihuus ja seksikkyys. Näiden asioiden ajatellaan muodostavan naisen seksuaalisuus, ja joita ilman nainen kokee riittämättömyyden tunnetta. Oma luonnollinen keho ei riitä, vaan sitä on jatkuvasti muokattava ja kontrolloitava. Tämä ei kohdistu pelkästään naisiin, vaan myös miehiin kohdistuu entistä enemmän ulkonäköpaineita. Mediassa miehet ovat aiempaa laihempia, nuorempia ja lihaksekkampia. Iso osa lasten ja nuorten kohtaamasta seksiä käsittelevästä materiaalista ei ole opettavaista tai asiallista. Hyvän tiedon erottaminen huonosta on vaikeaa ilman kriittistä ajattelua ja aikuisen tukea. Asiallisen tiedon tarve onkin informaatiotulvan myötä korostunut entisestään. (Aaltonen 2012, 27, 69.)

Media vaikuttaa suuresti käsityksiimme seksuaalisuudesta ja vahvistaa usein stereotyyppisiä käsityksiämme. Mainonnassa hyödynnetään stereotyyppisiä ajatuksiamme sukupuolista ja ajatuksiamme siitä, mikä on seksikästä ja kaunista. Media on kuitenkin myös väylä, jonka avulla voimme kyseenalaistaa normatiivista ajatuksia ja haastaa virheellisiä tai vanhentuneita käsityksiämme. Median avulla voimme oppia uusia asioita ja ymmärtää maailmaa useammasta näkökulmasta. Sosiaalinen media mahdollistaa monenlaisia kohtaamisia erilaisten ihmisten kanssa ja nämä tapaamiset edellyttävät yhteisesti sovittuja pelisääntöjä sekä hyviä tunne- ja vuorovaikutustaitoja. (RFSU 2019b, 22.) Nykyaika on täynnä seksiin liittyviä asioita ja tämä näkyy mm. siten, että mainonta on tulvillaan seksistisiä kuvia. Mainosten, musiikkivideoiden, elokuvien ja tv-ohjelmien henkilöt ovat melko kapea-alaisia ulkomuodoltaan, iältään ja rooleiltaan. Myös väkivalta on lisääntynyt mediassa, ja se liittyy yhä useammin seksuaalisuuteen ja seksiin. (Bildjuschin 2019.)

Netissä seksuaalista häirintää tai hyväksikäyttöä voi tapahtua monia eri reittejä pitkin, kuten chat-keskusteluissa, viesteillä, sähköposteilla tai linkkien lähettämällä. Netissä tapahtuva häirintä saavuttaa nuoren missä ja milloin tahansa. (Arafa, Elbahrawe, Saber, Ahmed & Abbas 2017, 61-62.) Netissä tapahtuvaa seksuaalista häirintää tai hyväksikäyttöä voi olla esim. seksistä kertominen, asiatomat huomautukset ja kommentit ulkonäöstä tai seksuaalisuudesta, alastonkuvien tai -videoiden pyytäminen tai niiden levittäminen eteenpäin, pyytäminen riisuuntumaan, itsetyydyttämään tai harrastamaan seksiä netin välityksellä, toisen ihmisen riisuuntuminen tai tyydyttäminen itseään toisen nähden web-kameran

välityksellä sekä kuvien lähettäminen sukupuolielimistä tai pornosivujen linkkien lähettäminen. Vaikka 16 vuotta täyttänyt nuori haluaisikin tehdä kyseisiä tekoja aikuisen kanssa, se ei ole laillista. Kyseessä on seksuaalinen hyväksikäyttö, jos aikuinen tekee näitä asioita nuorelle, koska aikuinen on aina vastuussa tällaisista asioista. (Nuortennetti 2019.)

4 Kehittämistyö tarkoitus, tavoite ja tehtävä

Tämän kehittämistyön toimeksiantaja on Siun soten kouluterveydenhuolto. Tarkoituksena on nuorten seksuaaliterveyden edistäminen. Tavoitteena on lisätä Lyseon yläkoulun pienluokkien tietoisuutta turvataidoista, omista rajoista, itsensä kunnioittamisesta ja sosiaalisesta mediasta. Tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa pienluokille eli noin 20 oppilaalle yksi yhteinen 45 minuutin oppitunti kyseisistä aihepiireistä.

5 Kehittämistyön toteutus

5.1 Toiminnallinen kehittämistyö

Toiminnallinen opinnäytetyö on käytännönläheinen, tutkimuksellinen sekä osoittaa alan tietojen ja taitojen hallintaa. Aiheet toiminnallisiin opinnäytetöihin tulevat usein suoraan työelämän tarpeista. Tavoitteena on yleensä ohjeistus, opastus tai jonkin tapahtuman järjestäminen. Työssä tulisi osata yhdistää käytäntöä ja teoriaa tutkimuksellisesti. Työ sisältää raportin, jossa käy ilmi mitä, miksi ja miten on tehty. Opiskelijan on kirjoitettava myös prosessista sekä arvio omasta tuotoksesta ja oppimisprosessista. Toiminnallisen opinnäytetyön kriteerejä ovat käytettävyys, informatiivisuus, johdonmukaisuus sekä selkeys. Työn oikeellisuus ja luotettavuus varmistetaan aineistoista, joita on käytetty. (Vilka & Airaksinen 2004, 9-10, 56, 65.)

5.2 Lähtötilanteen kartoitus

Teimme sairaanhoitajaopinnoissa keväällä 2019 opinnäytetyön liittyen seksuaalisuuteen ja halusimme pysyä samassa aihepiirissä kehittämistyössäkin. Päädyimme myös tekemään tämänkin työn yhdessä, sillä yhteistyö opinnäytetyötä tehdessä sujui hyvin. Tarkoitus on, että kehittämistyömme edistää yläkouluikäisten seksuaaliterveyttä.

Laitoimme useaan paikkaan sähköpostilla kyselyä olisiko jollakin terveydenhoitajalla toimeksiantoideaa meille. Saimme Lyseon yläkoulun terveydenhoitajalta vastauksen marraskuussa 2019, että heillä olisi seksuaalikasvatustunnille tarvetta. Lyseon yläkoulun pienryhmien opettajat ja terveydenhoitaja pyysivät meitä pitämään pienryhmille yhteisen 45 minuutin oppitunnin. Opettajien ja terveydenhoitajan toive oli, että käsittelisimme oppitunnilla turvataitoja, omia rajoja, itsensä kunnioittamista. Lisäksi pyydettiin, että käsittelisimme sosiaaliseen mediaan liittyen esimerkiksi mitä sinne voi laittaa ja kuinka se voi vääristää kauneusihanteita. Päädyimme ottamaan tämän toimeksiannon vastaan, sillä se kuulosti mielenkiintoiselta aiheelta. Otimme itse yhteyttä tulevaan toimeksiantajamme.

5.3 Toimintaympäristön ja kohderyhmän kuvaus

Joensuun lyseon yläkoulu on valmistunut vuonna 2006. Lyseossa opiskelee noin 450 oppilasta ja työskentelee 45 opettajaa. Lyseon yläkoulu antaa oppilailleen opetussuunnitelmaa noudattavaa ja heidän omien edellytyksiensä mukaista opetusta. Tavoitteena on antaa tietoa ja taitoa elämää, jatko-opintoja sekä elämänikäistä oppimista varten. (Joensuu 2019.) Tunti pidettiin kohdennettuna kahdelle pienluokalle, jolloin osallistujamäärä oli noin 20 henkilöä. Tunnille osallistui lopulta 15 oppilasta ja heidän opettajiaan.

5.4 Oppitunnin suunnitelma ja toteutus

Rosenshine ja Stevens ovat tutkimuksessaan tiivistäneet hyvän oppitunnin kulun niin, että ensin kerrataan lyhyesti lähtötiedot ja kerrotaan oppitunnin tavoite. Aineisto esitetään osina ja niiden väleissä on harjoittelua. Aiheen esittely on selkeää ja yksityiskohtaista ja harjoituksille järjestetään sopivasti aikaa. Kysymyksillä voidaan varmistaa oppilaiden ymmärtäminen ja harjoituksissa annetaan ohjeistusta. Oppilaille pitää myös antaa palautetta ja korjata mahdolliset virheet sekä antaa ohjeita itsenäiselle työskentelylle ja seurata sitä. (Rosenshine & Stevens 1986.) Tarkoituksena on oppitunnin alussa kertoa oppilaille oppitunnin aiheesta ja miksi tulemme heille oppitunnin pitämään. Aihealueet on jaettu tiiviisiin kokonaisuuksiin ja niiden välissä on lyhyitä pohdintatehtäviä. Tehtäviin annamme sekä kirjalliset että suulliset ohjeet. Jaamme 45 minuutin oppitunnin suunnitelman mukaan, jolloin tietylle osiolla on varattu tietyn pituinen aika. Kysymyksille varaamme oppitunnin loppuun aikaa, mutta varaudumme vastaamaan niihin myös oppitunnin aikana.

Hyvä oppitunti sisältää vaihdellen vähintään kahta erilaista opetustapaa, esim. Suoraa opetusta ja ryhmätöitä (Saloviita 2007, 62). Oppimiskäsityksessä oppilaan rooli toimijana korostuu. Aktiivisessa roolissa tulee oppitunnilla olla aikaa oppilaiden kysymyksille, keskusteluille ja konkreettiselle tekemiselle. Kun työskentely on oppilaiden mielestä kiinnostavaa ja mielekästä, he saavat mukaansa välineitä muun muassa oman arkensa hallitsemiseen ja henkisen hyvinvointinsa ylläpitämiseen. (Cantell 2015, 23.) Oppitunnilla pyrimme pitämään teorian tiedon tiiviissä muodossa, ja tarkoituksena on ottaa oppilaat opetukseen mukaan erilaisien tehtävien avulla. Tehtävät ovat kysymysten muodossa, joihin vastataan sekä itsenäisesti, että ryhmässä. Tarkoituksena on, että oppitunti ei mene vain oppilaiden puolelta kuunnellen, vaan he myös pääsevät osallistumaan, jolloin oppiminen on mielekkäämpää heille.

Pitämämme oppitunti on itsenäinen oppitunti, joka ei ole osa esimerkiksi terveystiedon oppiaineen tunteja. Tunnin pituus 45 minuuttia. Teemme Prezi- esitelmän, jota käytämme tunnin pohjana (Liite 3). Prezissä on tiivistetysti teorian tietoa sek-

suaalioikeuksista, sosiaalisen median vaikutuksesta minäkäsitykseen, mitä sosiaaliseen mediaan voi laittaa, rajoista ja itsensä kunnioittamisesta, seksuaalisesta kaltoinkohtelusta ja lisäksi lyhyitä pohdintatehtäviä aiheeseen liittyen.

Olimme sopineet opettajien kanssa pitävämmä oppitunnin torstaina 12.3.2020 klo 12.00. Aloitimme oppitunnin viisitoista minuuttia myöhässä johtuen opettajien järjestelyistä. Oppitunnille osallistuivat 15 oppilasta ja muutama opettaja ja koulunkäynnin avustaja. Pidimme oppitunnin suunnitelmamme mukaan ja aikaa meni noin 45 minuuttia. Oppitunnin loputtua jaoin vielä kaikille oppilaille palautelaput. Oppitunnillamme oli oppilaita osallistavia tehtäviä, joihin he osallistivat hyvin.

5.5 Oppitunnin arviointi ja palaute

Palaute on tilanteesta ja suorituksesta tehdyn arvioinnin antamista tai sen saamista. Palaute on hyvää, kun se edistää oppimista sekä kehitystä. Hyvä palaute on tavoitteisiin kytkettyä, laadukasta, kertoo oppimisen tasosta ja auttaa lisäksi saavuttamaan tavoitteet. (Polvi 2015, 9.) Pyysimme palautetta kirjallisena. Opiskelijat saivat ympyröidä likertin asteikosta (1-5) sopivimman vaihtoehdon kolmessa ensimmäisessä kysymyksessä. Kysymykset olivat: Opitko jotain uutta turvataidoista (omat rajat, itsensä kunnioittaminen ja seksuaalinen kaltoinkohtelu), opitko jotain uutta sosiaalisen median vaikutuksista (sosiaalisen median vaikutus minäkäsitykseen ja mitä someen voi laittaa), oliko oppitunti sinulle mieleinen ja lopuksi jatkokysymys: Jos ei ollut mieleinen, niin miksi? Palautelomake liitteenä lopussa (liite 4).

Palautteisiin vastasivat kaikki viisitoista oppilasta ja palaute oli pääosin hyvää. Ensimmäisessä kysymyksessä kaksi oli ympyröinyt vaihtoehdon 5 ja kuusi oli ympyröinyt vaihtoehdon 4 eli he kokivat oppineensa jotain uutta turvataidoista. Kolme oli ympyröinyt vaihtoehdon 2 ja neljä vaihtoehdon 1 eli he kokivat oppineensa vähän tai eivät ollenkaan jotain uutta aiheesta. Toisessa kysymyksessä kuusi oli ympyröinyt vaihtoehdon 4 eli he kokivat oppineensa uutta sosiaalisen median vaikutuksista. Viisi oli ympyröinyt vaihtoehdon 2 ja kolme oli ympyröinyt vaihtoehdon 1 eli he kokivat oppineensa vähän tai eivät ollenkaan jotain uutta

aiheesta. Yksi oli ympyröinyt vaihtoehdon 3 eli uuden oppiminen oli jotain siltä väliltä.

Oppitunnin kokivat mieleisekseen kaksitoista oppilasta ja kaksi taas ei. Selitykseksi oli toiseen kirjoitettu "Asioita joita jo tiesin" ja toiseen oli piirretty hymynaama. Yksi oppilas ei ollut vastannut mitään, mutta oli kirjoittanut palautelappuun "Osasin jo". Yhteen palautelappuun oli vielä kirjoitettu oppitunnin mielekkyyden selitykseksi "Kyllähän se parempiki ku matikka". Opettaja antoi meille suullisesti palautetta oppitunnin lopuksi. Meidän aiheemme täydensi opettajan mukaan hyvin heidän aiempia seksuaaliterveyteen liittyviä oppitunteja eli me kävimme oppilaiden kanssa sellaisia asioita läpi, mitä he eivät olleet käyneet. Saimme opettajalta kiitosta oppitunnin pitämisestä.

Itsearviointi voidaan määritellä yksilön järjestelmällisesti tekemänä ja pitkäjänteisenä oman toiminnan tarkasteluna. Oman toiminnan analysoinnin tarkoitus on kehittää käsityksiä itsestä, taidoista ja opituista asioista. Tarkastelussa huomiota kiinnitetään toiminnan osiin, prosessiin sekä lopputulokseen. Itsearviointi kohdistuu myös tekemättä jätettyihin asioihin. (Kuittinen & Viita, 2009.) Itse koimme oppitunnin onnistuneeksi. Pysyimme aikataulussa hyvin ja aikaa meni noin 45 minuuttia eli sovitun ajan verran. Oppilaat maltoivat kuunnella hyvin ja osallistuivat tehtäviin. Myös prezi-esitys ja menti toimivat hyvin. Keskustelutehtävät tuottivat hyvin keskustelua aikaan ja suurin osa oppilaista vastasivat menti-tehtäviin. Ryhmän hallinnassa meillä olisi voinut olla vielä kehitettävää, koska keskustelutehtävien jälkeen oli hankaluutta saada oppilaiden huomio takaisin aiheeseen. Olimme myös suunnitelleet, että kysyisimme oppilailta, olisiko heillä ollut oppitunnista jotain kysyttävää jälkeinpäin, mutta se unohtui kokonaan.

5.6 Kehittämistyön prosessi

Aluksi kun olimme saaneet sovittua kehittämistyömme aiheen, kävimme keskustelemassa Lyseon yläkoulun terveydenhoitajan kanssa marraskuussa 2019 mitä kaikkea pitämämme oppitunti pienluokille voisi sisältää. Alkuun meillä oli useampiakin ideoita, mutta aihe alkoi tuntua niin laajalta, että sovimme vielä myöhemmin sähköpostein tarkemmasta rajauksesta, joka piti sitten sisällään sosiaaliseen

mediaan liittyviä asioita, turvataidot, omiin rajoihin ja itsensä sekä toisten kunnioittamiseen. Tätä ennen olimme miettineet, onko esimerkiksi ehkäisyyn tai sukupuolitauteihin koskeviin asioihin käytettävä tunnilla jokin aika. Opettajalta oli kuitenkin tullut tieto, että nämä asiat oli jo terveystiedon oppitunneilla käsitelty.

Kun aiheet oli rajattu, aloimme etsimään teoriatietoa työhömme marraskuussa 2019. Teimme kehittämistyötä sekä yhdessä että erikseen. Kun teoriatietoa oli tarpeeksi, siirryimme tekemään prezi-esitystä, johon oppituntimme pohjautui. Preziin valikoitui aiheiksi seksuaalioikeudet, sosiaalisen median vaikutus minäkäsitykseen, mitä someen voi laittaa, rajat ja itsensä kunnioittaminen ja seksuaalinen kaltoinkohtelu sekä aiheisiin liittyviä tehtäviä. Teimme myös Menti.fi sivuston avulla mentipohjat, joihin oppilaat pystyivät vastaamaan anonyymisti ja vastaukset näkyivät kaikille. Kun prezi-esitys oli valmis, suunnittelimme oppitunnille tuntisuunnitelman (Liite 2) ja jaoin aiheet keskenämme, joista teimme omat muistiinpanomme.

Kun prezi oli valmis ja oppitunti suunniteltu valmiiksi, sovimme opettajien kanssa, että tulisimme pitämään oppitunnin tiistaina 28.1.2020. Toinen meistä kuitenkin sairastui juuri ennen sovittua päivää, joten peruiimme kyseisen ajankohdan. Yritimme muutamaa otteeseen tavoittaa opettajia sekä terveydenhoitajaa uuden ajankohdan sopimiseksi, mutta emme tavoittaneet heitä, jonka vuoksi oppitunnin ajankohta venyi. Lopulta saimme terveydenhoitajaan yhteyden, jonka kautta saimme sovittua uudeksi ajankohdaksi 12.3.2020 klo 12.00. Kun oppitunti oli pidetty, aloimme viimeistelemään kehittämistyötämme ja kirjoittamaan tuloksista. Tarkoituksena oli saada työ valmiiksi huhtikuun seminaariin mennessä.

6 Pohdinta

6.1 Kehittämistyön prosessin arviointi/tarkastelu

Olimme suunnitelleet jo keväällä, että aloitamme tekemään kehittämistyötä syksyllä 2019. Kehittämistyö sujui hyvin suunnitellun aikataulun mukaan, lukuun ottamatta ensimmäisen sovitun oppitunnin ajankohdan peruuntumista. Kehittämistyön aiheiden rajausta oli aluksi hankalaa, koska meidän piti ottaa huomioon terveydenhoitajan ja opettajien toiveet aiheista ja samalla rajata aiheet niin, ettei työstämme olisi tullut liian laaja. Samalla meidän piti ottaa huomioon, mitä aiheita oppilaat ovat jo käyneet koulussa ja tästä syystä rajasimme ehkäisy- ja sukupuolitautilasiat pois. Työskentelymme sujui hyvin tavoitteidemme mukaisesti ja yhteistyö sujui sekä toistemme että opettajien ja terveydenhoitajan kanssa hyvin.

Prezin teko oli tuttua jo entuudestaan, joten sen tekeminen sujui hyvin. Sopivien kuvien löytäminen sosiaalisen median vaikutuksesta minäkäsitykseen-tehtävään oli hankalaa, koska sopivia kuvia ei löytynyt. Halusimme sellaiset kuvat, joista toinen olisi manipuloitu ja toinen ei olisi, ja näitä pystyisi vertailemaan toisiinsa. Toinen kuva on Trendi-lehden mainos, josta otimme puhelimitse kuvan ja liitimme sen preziin. Toinen kuva on Iltalehden nettisivuilta Monkin alusvaatekampanjasta kertovasta artikkelista. Jälkeenpäin mietimme, olisiko kuvia saanut käyttää prezissä. Kuvat ovat kuitenkin mainoskampanjoista, jotka ovat julkisia ja kuka tahansa voi nähdä ne. Pohdimme kuitenkin, olisiko kuviin pitänyt pyytää erikseen lupa.

6.2 Kehittämistyön eettisyys ja luotettavuus

Terveystutkimuksiin kuuluu olennaisena osana luotettavuus- sekä eettisyyspohdinnat, joiden tulee näkyä tutkimussuunnitelmassa. Luotettavuuden arviointi on tärkeä osa tutkimustoimintaa, tieteellistä tietoa ja sen hyödyntämistä. Luotettavuutta arvioidaan seuraavilla kriteereillä: uskottavuus, vahvistettavuus, reflektiivisyys ja siirrettävyys. (Kylmä & Juvakka 2007, 67, 127.) Tieteellisessä työssä vaaditaan, että tutkimustuloksiin voi luottaa ja luotettavuus tulee aina varmistaa (Kananen 2014, 125).

Uskottavuus tarkoittaa tutkimuksen ja tulosten uskottavuutta ja niiden osoittamista tutkimuksessa (Kylmä & Juvakka 2007, 128). Vahvistettavuuden kannalta

koko tutkimusprosessi tulee kirjata niin, että toinen tutkija pystyy jäljittämään prosessin kulkua pääpiirteissään (Kylmä & Juvakka 2017, 129). Oppituntimme teorian tieto perustui kehittämistyössämme käytettäviin lähteisiin, jotka ovat tietoon perustuvia tutkimuksia tai muita luotettavia lähteitä, jolloin uskottavuus säilyi. Lähteet ovat merkitty sekä kehittämistyöhön, että preziin, joten kuka vain voi löytää alkuperäiset lähteet. Oppitunnille teimme tuntisuunnitelman ja prezi-esityksen, jolloin kuka vain voi pitää samanlaisen oppitunnin ja näin on varmistettu työn vahvistettavuus.

Reflektiivisyydellä tarkoitetaan, että tutkimuksen tekijät ovat tietoisia lähtökohdistaan tutkimuksen tekijöinä. Arviointia oman työn vaikuttavuudesta tulee tehdä prosessin aikana. (Kylmä & Juvakka 2017, 129.) Siirrettävyydellä tarkoitetaan tutkimuksen tulosten siirrettävyyttä toisiin samanlaisiin tilanteisiin ja tekijän on myös annettava riittävästi kuvaavaa tietoa tutkimuksen osallistujista ja ympäristöstä, jotta lukija voi arvioida sen siirrettävyyttä (Kylmä & Juvakka 2017, 129). Lähtökohtamme kehittämistyötä tehdessä oli hyvät, sillä olimme tehneet aiemmin opinäytetyön, joten oikeanlaista tietoa ja taitoa tekemiseen löytyi. Tiedostamme myös, että tämänkaltaisten töiden tekeminen kehittyy joka kerta ja meilläkin on varmasti vielä paljon kehittymisen varaa. Prezin teko ja seksuaalisuus aiheena oli kuitenkin tuttua ja olimme myös tietoisia siitä, että meidän piti etsiä lisää tarkentavaa tietoa työhömme. Olemme kehittämistyötä tehdessämme arvioineet koko prosessia ja työmme lopputulosta. Siirrettävyys on otettu huomioon kuvaamalla kohderyhmä ja työn tulokset.

6.3 Ammatillinen kasvu

Valmistuvina terveydenhoitajina ammatinkuvaamme kuuluu seksuaaliterveyteen liittyvän teorian hallitseminen. Seksuaalisuus aiheena oli jo tuttu opinäytetyötä tehdessämme, mutta kehittämistyössä painottuivat eri osa-alueet aiheeseen liittyen. Voimme tulevaisuudessa työskennellä kouluterveydenhuollossa, joten kehittämistyömme kohderyhmä oli työssämme sopiva. Otimme selvää, mistä seksuaaliterveyden asioista on tärkeää puhua nykyajan yläkouluikäisille. Jos tu-

levaisuudessa päädyimme työskentelemään kouluterveydenhuollossa, tulee meidän kouluterveydenhoitajina ottaa selvää mistä nuoret tarvitsevat tietoa ja vastata heitä askarruttaviin asioihin.

Saimme oppituntia suunnitellessa ja toteuttaessa tarvittavia tietoja ja taitoja, joita voimme kouluterveydenhoitajina hyödyntää jatkossa. Oppituntia suunnitellessa isossa roolissa oli kohderyhmän huomioiminen, sillä oli tärkeää pitää mielessä, etteivät yläkouluikäiset pienryhmäläiset luultavasti jaksa kuunnella pelkkää teoriatietoa koko oppitunnin ajan, vaan oppitunnin pitää olla myös toiminnallista ja osallistavaa. Ajankäyttöön saimme myös harjoitusta, kun kaikki tieto piti tiivistää 45 minuutin oppituntiin. Tiedonhaku ja Prezi-esitelmän tekeminen oli jo tuttua opinnäytetyön tiimoilta, mutta tähän saimme lisää harjaannusta kehittämistyötä tehdessämme.

6.4 Kehittämistyön hyödynnettävyys ja jatkokehitysmahdollisuudet

Tekemämme seksuaalikasvatustunnin pohjaa voi hyödyntää jatkossa myös muille opiskelijoille suunnatussa seksuaalikasvatuksessa esimerkiksi ylä- tai alakoulun eri luokka asteilla tai seuraavien vuosien pienryhmille. Tunnin teemat ovat kuitenkin ajankohtaisia ja sopivat varmasti myös lähivuosina käytettäväksi materiaaliksi seksuaalikasvatusta varten. Jatkokehitysmahdollisuutena voisi suunnitella esimerkiksi seksuaalisuuden eri osa alueisiin liittyvää opetusta pienryhmille. Kehittämistyössämme jouduimme tekemään melko tarkan rajauksen, jotta aihe ei lähtisi leviämään liikaa. Käsiteltäviä aiheita voisi olla esimerkiksi seurusteluasiat, ehkäisyasiat tai tunnetaidot sekä tunteiden käsitteleminen.

Lähteet

- Aaltonen, J. 2012. Turvataitoja nuorille. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90817/Opas_21%20_verkko.pdf?sequence=1. 4.12.2019.
- Arafa, A., Elbahrawe, R., Saber, N., Ahmed, S. & Abbas, A. 2017. Cyber Sexual Harassment: a cross-sectional survey over female university students in Upper Egypt. Medip Academy. https://www.researchgate.net/profile/Safaa_Solima/publication/322027232_Cyber_sexual_harassment_a_cross-sectional_survey_over_female_university_students_in_Upper_Egypt/links/5c51ef06299bf12be3ee95d4/Cyber-sexual-harassment-a-cross-sectional-survey-over-female-university-students-in-Upper-Egypt.pdf. 20.3.2020.
- Bildjuschin, K. 2019. Lasten ja nuorten seksuaalikasvatus vanhemmuuden näkökulmasta. Duodecim. https://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/tk.koti?p_artikkeli=dlk00956#s8. 8.12.2019.
- Cantell, H. (toim.) 2015. Näin rakennat monialaisia oppimiskokonaisuuksia. Juva: PS-kustannus. Opetus 2000.
- Kananen, J. 2014. Toimintatutkimus kehittämistutkimuksen muotona - Miten kirjoitan toimintatutkimuksen opinnäytetyönä? Suomen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.
- Klemetti, R. & Raussi-Lehto, E. (toim.) 2016. Edistä, ehkäise, vaikuta-Seksuaali- ja lisääntymisterveyden toimintaohjelma 2014-2020. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/116162/thl_opas33_verkko9.3.2016.pdf?sequence=3. 13.1.2020.
- Kuittinen, N. & Viita, M. 2009. Itsearviointin merkitys oppilaan minäkäsityksen ja itsetunnon kannalta - Alkuopettajien ja –oppilaiden käsityksiä itsearviointista. Pro gradu –tutkielma: Tampereen yliopisto. <https://trepo.tuni.fi/bitstream/handle/10024/81125/gradu03951.pdf?sequence=1>. 8.4.2020.
- Kuortti, M. & Halonen, M. 2018. Miten nuorten seksuaaliterveyttä edistetään tehokkaimmin? Duodecim. <https://www.duodecimlehti.fi/duo14270>. 18.12.2019.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Mielenterveystalo. 2020. Tietoa seksuaalisuudesta. https://www.mielenterveystalo.fi/aikuiset/itsehoito-ja-oppaat/itsehoito/seksuaalisuuden_omahoito/Pages/tietoa_seksuaalisuudesta.aspx. 8.4.2020.
- Naistalo. 2018. Itsemääräämisoikeus ja seksuaalioikeudet. Terveyskylä. <https://www.terveyskyla.fi/naistalo/seksuaaliterveys/seksuaaliv%C3%A4kivalta/itsem%C3%A4%C3%A4r%C3%A4misoikeus-ja-seksuaalioikeudet>. 17.12.2019.
- Nuortennetti. 2019a. Seksuaalinen häirintä netissä. Mannerheimin lastensuojeluliitto. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/seksuaalinen-hairinta-netissa/>. 8.12.2019.

- Nuortennetti. 2019b. Mediataidot kuntoon. Mannerheimin lastensuojeluliitto. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/mediataidot-kuntoon/>. 7.1.2020.
- Oinonen, M. & Susineva, A. 2019. Seksuaalikasvattajan käsikirja. Trinket: Helsinki.
- Polvi, M. 2015. Palautteen merkitys oppimisen edistäjänä yliopisto-opiskelijoiden näkemyksen valossa. Pro gradu –tutkielma: Lapin yliopisto. <https://lauda.ulapland.fi/bitstream/handle/10024/62121/Polvi.Marianna.pdf?sequence=2&isAllowed=y>. 8.4.2020.
- RFSU. 2019a. Loukkaukset ja häirintä. <https://www.rfsu.com/fi/seksi-ja-suhteet-2/seksuaalinen-hairinta-ja-vakivalta/loukkaukset-ja-hairinta/>. 4.12.2019.
- RFSU. 2019b. Ohjaajan opas. <https://www.rfsu.com/fi/wp-content/uploads/2019/11/SEX-BOBY-RIGHTS-Ohjaajan-opas-13-16-vuotiaat.pdf>. 8.12.2019.
- RFSU. 2019c. Molemminpuolinen kunnioitus ja vastavuoroisuus. <https://www.rfsu.com/fi/seksi-ja-suhteet-2/molemminpuoleinen-kunnioitus/>. 8.12.2019.
- Rosenshine, B. & Stevens, R. 1986. Teaching Functions. ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/230853009_Teaching_Functions. 20.1.2020.
- Ruuhilahti, S., Bildjuschkin, K. & Marttinen, I. 2019. Seksuaalisuus on kiehtovaa. RFSU. <https://www.rfsu.com/fi/wp-content/uploads/2019/10/Tuokio-1-liite-1-seksuaalisuus-on-kiehtovaa.pdf>. 4.12.2019.
- Ruuhilahti, S. & Åhman, S. 2016. Ethical guidelines for sexuality educators. Nordic Association for Clinical Sexology. <http://www.nacs.eu/index.php?1,57>. 4.12.2019.
- Saloviita, T. 2007. Työrauha luokkaan. Löydä omat toimintamallisi. Jyväskylä: PS-kustannus. Opetus 2000.
- Satcher, D., Hook III, E. & Coleman, E. 2015. Sexual Health in America – Improving Patient Care and Public Health. JAMA. <https://jamanetwork.com/journals/jama/fullarticle/2338495>. 27.3.2020.
- Schaalma, H., Abraham, C., Abraham, Gilmore, M. & Kok, G. 2004. Sex Education as Health Promotion: What Does It Take? <https://link.springer.com/content/pdf/10.1023/B:ASEB.0000026625.65171.1d.pdf>. 8.4.2020.
- Skoog, T., Özdemir, S. & Stattin, H. 2015. Understanding the Link Between Pubertal Timing in Girls and the Development of Depressive Symptoms: The Role of Sexual Harassment. CrossMark. https://www.researchgate.net/profile/Hakan_Stattin/publication/275344666_Understanding_the_Link_Between_Pubertal_Timing_in_Girls_and_the_Development_of_Depressive_Symptoms_The_Role_of_Sexual_Harassment/links/5820b99808ae40da2cb4f851/Understanding-the-Link-Between-Pubertal-Timing-in-Girls-and-the-Development-of-Depressive-Symptoms-The-Role-of-Sexual-Harassment.pdf. 20.3.2020.
- Suomen Mielenterveys ry. 2019. Tunnetaitojen perusteet. <https://mieli.fi/fi/mielenterveys/itsetuntemus/tunnetaidot/tunnetaitojen-perusteet>. 15.12.2019.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2015. Seksuuallikasvatuksen tueksi. Bildjuschkin, K. (toim.) http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/129742/TY%D62016_35_web_korjattu.pdf?sequence=5. 13.1.2020.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2020. Turvataitokasvatus. https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/tyon_tueksi/vakivallan-ehkaisy/lapsiin-kohdistuva-vakivalta/turvataitokasvatus. 20.3.2020.
- Vilkkä, H. & Airaksinen, T. 2004. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Tammi.
- Väestöliitto. 2012. Mitä pojat todella haluavat tietää seksistä. Tehoa poikien seksuaaliopetukseen (PoikaS-hanke). Kontula, S. (toim.) https://vaestoliitto-fi-bin.directo.fi/@Bin/4c5b435a829e1bca50e9eb70ce271182/1578917701/application/pdf/3335068/PoikaS-raportti_web.pdf. 13.1.2020.
- Väestöliitto. 2020. Seksuuallioikeudet. <https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/seksi/seksuaalioikeudet/>. 13.1.2020.
- World Health Organization. 2006. Sexual and reproductive health. https://www.who.int/reproductivehealth/topics/sexual_health/sh_definitions/en/. 17.12.2019.

Seksuaalioikeudet

1. Oikeus omaan seksuaalisuuteen

Kaikilla ihmisillä on oikeus tuntea seksuaalista halua, fantasioida ja kokea seksuaalista nautintoa sekä määritellä ja ilmaista seksuaalinen suuntautumisensa ja sukupuolensa haluamallaan tavalla. Kuitenkin niin, että se ei riko toisen itsemääräämisoikeutta tai lakia.

2. Oikeus tietoon seksuaalisuudesta

Vapaus tehdä itsenäisiä ja vastuullisia päätöksiä ei voi toteutua ilman tietoa seksuaalisuudesta. Siksi jokaisella on oikeus saada seksuaalioikeuksia kunnioittavaa seksuaalikasvatusta.

3. Oikeus suojella itseään ja tulla suojelluksi

Ihmisillä on oikeus ruumiilliseen koskemattomuuteen. Ihmisiä tulee suojella seksuaaliselta ja sukupuoleen perustuvalta väkivallalta. Eli jokaisella on oikeus mm. kieltäytyä seksistä ja seksuaalisesta toiminnasta missä vaiheessa tahansa, oikeus käyttää raskauden- ja seksitautien ehkäisymenetelmiä ja oikeus saada apua ja tukea, jos on kohdannut seksuaalista väkivaltaa tai sen uhkaa. Yhteiskunnilla ja niiden lainsäädännöllä on olennainen rooli suojelun takaajana.

4. Oikeus seksuaaliterveyspalveluihin

Yhdenvertaiset ja seksuaalioikeuksia kunnioittavat terveyspalvelut kuuluvat kaikille. Seksuaaliterveyspalveluiden tulee olla turvallisia, luottamuksellisia, korkeatasoisia ja helposti saatavilla asuinpaikasta riippumatta. Jokaisella on oikeus

saada mm. ehkäisy- ja seksuaalineuvontaa sekä itselle sopiva ehkäisymenetelmä rahatilanteesta ja asuinpaikasta riippumatta, seksitautien testausta ja hoitoa sekä turvallinen raskaudenkeskeytys.

5. Oikeus näkyä

Kaikilla ihmisillä – myös nuorilla ja erilaisilla vähemmistöillä – on oikeus tulla nähdyksi ja kuulluksi sekä oikeus ilmaista omia mielipiteitään. Kaikilla on oikeus olla turvassa seksuaaliselta ja sukupuoleen kohdistuvalta syrjinnältä, häirinnältä ja väkivallalta.

6. Oikeus yksityisyyteen

Kaikilla on oikeus tehdä itse päätöksiä omaan seksuaalisuuteensa liittyen. Jokaisella on oikeus päättää mitä, minkä verran ja kenelle kertoo seksuaalisuudestaan. Jokaisella on myös oikeus päättää, minkälaisia kuvia ja sisältöjä itsestä jaetaan julkisesti.

7. Oikeus vaikuttaa

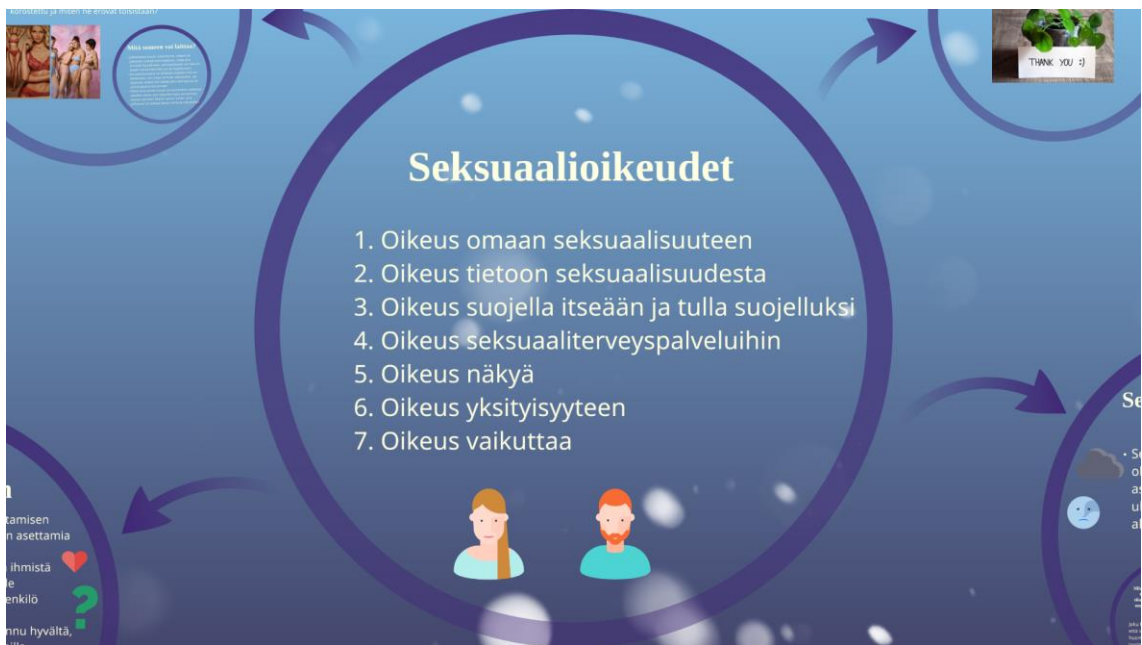
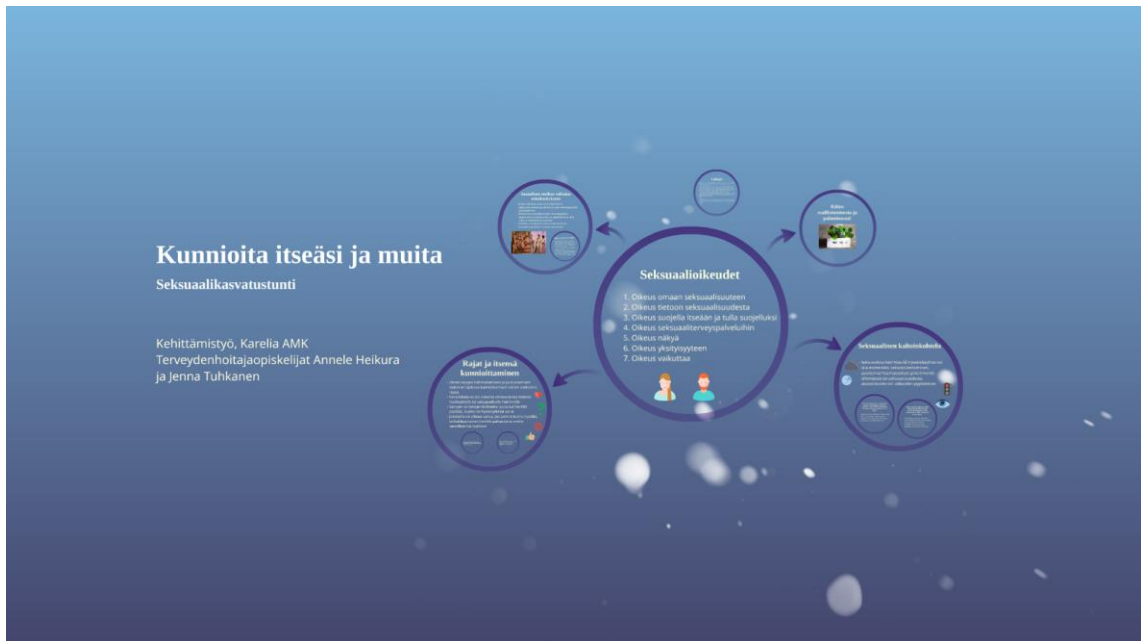
Jokaisella on oikeus osallistua ja vaikuttaa seksuaalisuuteen liittyvään päätöksentekoon. Nuorilla on oikeus tulla kuulluksi palveluja tuottaessa. Nuorella on oikeus vaatia seksuaalikasvatusta ja sanoa mielipiteensä asioihin ja päätöksiin, joilla on vaikutusta omaan seksuaalisuuteen.

Väestöliitto 2020.

Tuntisuunnitelma

Aihe:	Mitä tehdään:	Varattu aika:
Itsemme ja aiheen esittely	Oppilaat asettuvat paikoilleen, saamme esityksen näkyville ja aloitamme tunnin	10 minuuttia
Seksuaalioikeudet	Käydään Prezi-esityksestä seksuaalioikeudet läpi	5 minuuttia
Sosiaalisen median vaikutus minäkäsitykseen	Käydään teoria osio ja tehtävä, tehtävän läpikäyminen yhdessä	5 minuuttia
Rajat ja itsenä kunnioittaminen	Teoria osio ja Menti-pohjalle tehtävä, vastausten läpikäyminen yhdessä	10 minuuttia
Seksuaalinen kaltoinkohdeltu	Teoria ja parin/pienissä ryhmissä keskustelu tehtävä, käydään läpi yhdessä mitä jokainen pohtinut	10 minuuttia
Palautteen antaminen ja tunnin lopettaminen	Opiskelijat saavat vastata palautelomakkeisiin ja lopetamme tunnin	5 minuuttia

Prezi

Sosiaalisen median vaikutus minäkäsitykseen

- Media vaikuttaa suuresti käsityksiimme seksuaalisuudesta ja vahvistaa usein stereotyyppisiä käsityksiämme
- Mainonnassa hyödynnetään stereotyyppisiä ajatuksiamme sukupuolista ja ajatuksiamme siitä, mikä on seksikästä ja kaunista
- Pohtikaa seuraavista kuvista mitä niissä on korostettu ja miten ne eroavat toisistaan?

Mitä someen voi laittaa?

- Julkaistessa kuvan, kommentin, videon tai julkaisun sosiaaliseen mediaan, tulee aina arvioida huolellisesti, vahingoittaako se itseä tai jotakin toista henkilöä nyt tai myöhemmin
- Jos tarkoituksena on lähettää sisältöä mikä on tarkoitettu vain tietyn ihmisen nähtäväksi, voi kyseinen sisältö silti lähteä joko vahingossa tai tarkoituksella kiertämään
- Pohdi aina ennen kuvan tai kommentin julkaisua voisitko laittaa sen näkyville myös esimerkiksi koulun seinälle? Oletko valmis siihen, että julkaisusi voi päätyä kenen tahansa nähtäville?

Mitä someen voi laittaa?

- Julkaistessa kuvan, kommentin, videon tai julkaisun sosiaaliseen mediaan, tulee aina arvioida huolellisesti, vahingoittaako se itseä tai jotakin toista henkilöä nyt tai myöhemmin
- Jos tarkoituksena on lähettää sisältöä mikä on tarkoitettu vain tietyn ihmisen nähtäväksi, voi kyseinen sisältö silti lähteä joko vahingossa tai tarkoituksella kiertämään
- Pohdi aina ennen kuvan tai kommentin julkaisua voisitko laittaa sen näkyville myös esimerkiksi koulun seinälle? Oletko valmis siihen, että julkaisusi voi päätyä kenen tahansa nähtäville?

kura

Rajat ja itsensä kunnioittaminen

- Omien rajojen hahmottamisen ja puolustamisen lisäksi on opittava kunnioittamaan toisten asettamia rajoja
- Kenelläkään ei ole oikeutta altistaa toista ihmistä loukkauksille tai sukupuoliselle häirinnälle
- Sanojen tai tekojen kohteeksi joutunut henkilö päättää, ovatko ne hyväksyttäviä vai ei
- Jokaisella on oikeus sanoa, jos jokin ei tunnu hyvältä, tarkoittipa toinen henkilö pahaan tai ei omilla sanoillaan tai teoillaan

Mieti mistä tietää, saako toista koskettaa?
Vastaus Menti pohjalle
www.menti.com

Mieti mistä tietää, saako toista koskettaa?
Vastaus Menti pohjalle
www.menti.com

Mieti mistä tietää, saako toista koskettaa?
(Vastaus Menti pohjalle
www.menti.com)

Miten voit ilmaista, että et halua kosketusta? (Vastaus Menti pohjalle www.menti.com)

Seksuaalinen kaltoinkohtelu

- Seksuaalista häirintää tai hyväksikäyttöä voi olla esimerkiksi seksistä kertominen, asiattomat huomautukset ja kommentit ulkonäöstä tai seksuaalisuudesta, alastonkuvien tai -videoiden pyytäminen

Mieti seuraavia tilanteita. Millä viestillä voit ilmaista, et halua kosketusta? Oikea tyyli on sukupuolista merkitystä riippuen kummita? Jos ei, mitään?

Joku haluaa sinua takapään. Hetken kuulet, että se on ystäväsi, mutta nopeasti huomaa sen olevan joku tuntematon. (soittoa 2-3 henkilöön ryhmässä)

Mieti seuraavia tilanteita. Millä viestillä voit ilmaista, et halua kosketusta? Oikea tyyli on sukupuolista ja iästä merkitystä? Jos ei, mitään?

Olet juonut somesta viikon ajan uuden tunteen kanssa ja hän pyytää sinua lähettämään itselleen valokuvan kuvasta sinusta. (soittoa 2-3 henkilöön ryhmässä)

Mieti seuraavia tilanteita. Miltä sinusta tuntuu? Miten toimit seuraavissa tilanteissa? Onko iällä tai sukupuolella merkitystä tehtävän kannalta? Jos on, miten?

Joku haluaa sinua takaapäin. Hetken luulet, että se on ystäväsi, mutta nopeasti huomaat sen olevan joku tuntematon. (pohtikaa 2-3 henkilön ryhmissä)

Mieti sinu seur sukupu

Olet jut uuden t sinua lä vähäpu (pohtika

Mieti seuraavia tilanteita. Miltä sinusta tuntuu?Miten toimit seuraavissa tilanteissa? Onko sukupuolella ja iällä merkitystä? Jos on, miten?

Olet jutellut somessa viikon ajan uuden tuttavän kanssa ja hän pyytää sinua lähettämään itselleen vähäpukeisen kuvan sinusta. (pohtikaa 2-3 henkilön ryhmissä)

Kiitos osallistumisesta ja palautteesta!

Lähteet

Aaltonen, J. 2012. Turvataitoja nuorille. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. http://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/90817/Opas_21%20verkko.pdf?sequence=1. 4.12.2019.

Nuortennetti. 2019b. Mediataidot kuntoon. Mannerheimin lastensuojeluliitto. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/mediataidot-kuntoon/>. 7.1.2020.

RFSU. 2019a. Loukkaukset ja häirintä. <https://www.rfsu.com/fi/seksi-ja-suhteet-2/seksuaalinen-hairinta-ja-vakivalta/loukkaukset-ja-hairinta/>. 4.12.2019.

RFSU. 2019b. Ohjaajan opas. <https://www.rfsu.com/fi/wp-content/uploads/2019/11/SEX-BOBY-RIGHTS-Ohjaajan-opas-13-16-vuotiaat.pdf>. 8.12.2019.

Väestöliitto. 2020. Seksuaalioikeudet. <https://www.vaestoliitto.fi/nuoret/seksi/seksuaalioikeudet/>. 13.1.2020.

Kuvat:
Trendi 7/2017.
Haaksluoto, M. 2020. Ei kuvankäsittelyä: tältä alusvaatemainokset nyt näyttävät. Iltalehti. <https://www.iltalehti.fi/muoti/a/a84ef2d6-2551-47af-9d93-3a8e9b032ccc>. 3.2.2020.
Pixabay

Palautelomake

Ympyröi sopiva vaihtoehto

Opitko jotain uutta turvataidoista (omat rajat, itsensä kunnioittaminen ja seksuaalinen kaltoinkohtelu)

En oppinut mitään 1 2 3 4 5 Opin paljon

Opitko jotain uutta sosiaalisen median vaikutuksista (sosiaalisen median vaikutus minäkäsitykseen ja mitä someen voi laittaa):

En oppinut mitään 1 2 3 4 5 Opin paljon

Oliko oppitunti sinulle mieleinen:

Ei Kyllä

Jos ei ollut mieleinen, niin miksi? _____

Kiitos palautteesta! 😊